

## KÖZÉRDEKŰ KERESET

### SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA Pf.I.20.751/2011/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság **(felperes címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Juhász Máté ügyvéd által képvisel MEDIWHITE Kft. 6723 Szeged, Lomnici u. 43. VII/36. szám alatti székhelyű alperes ellen tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság (Szegedi Törvényszék) 2011. október 18-án kelt 2.P.20.985/2011/4. sorszámu ítélete ellen a felperes részéről 5. sorszámu alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

### Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **helybenhagyja**.

A le nem rótt 27.000,- (Huszonhétezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### I N D O K O L Á S :

Az alperes árubemutatóval egybekötött termékértékesítési tevékenységet folytat, melynek során létrejövő adásvételi szerződésekben általános szerződési feltételeket alkalmaz.

A szerződés 5. pontja szerint a vevő elállási jogát az eladó felé csak 8 napon belül írásban (tértivevényes, ajánlott levélben) gyakorolhatja.

A 9. pont értelmében ha a vevő az áru kiszállítása előtt, de a szerződéskötéstől számított 8 napon túl a szerződéstől eláll, köteles az eladónak megfizetni kárártalány címén az áru ellenértékének 60 %-át.

A 11. pont szerint a vevő tudomásul veszi és elfogadja, hogy a már használatba vett terméket higiéniai okokból a jelentős értékvesztés miatt eladó nem veheti, nem cserélheti vissza, ezért a termék használatbavételét követően a szerződéstől nem jogosult elállni.

A szerződés 13. pontjának rendelkezése szerint a vevő elfogadja, hogy késedelmes fizetés esetén az eladó a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresét számítja fel késedelmi kamatként.

A felperes közérdekű keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes által alkalmazott adásvételi szerződés részét képező általános szerződési feltételek közül az 5., 9. és 11. pontok idézett rendelkezései a vele szerződő valamennyi fogyasztóra nézve kiterjedő hatállyal érvénytelenek tisztességtelenségük miatt. Kérte továbbá a 13. pontban foglalt kikötésről megállapítani, hogy az a fogyasztókkal történő szerződéskötés során nem válik a szerződés részévé, mivel a kikötés eltér a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglalt általános rendelkezéstől, ekként a szokásos szerződési gyakorlattól, ugyanakkor ezzel összefüggésben külön figyelemfelhívó tájékoztatást az alperes nem alkalmaz. Indítványozta annak elrendelését, hogy az alperes saját költségére legyen köteles közzétenni országos napilapban az ítélet rendelkező részében foglaltakat tartalmazó közleményt.

Az alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetének a támadott 5., 9. és 11. pontokban foglalt általános szerződési feltételekre vonatkozóan helyt adott, megállapította, hogy a kikötések az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelenek. Kötelezte az alperest, három országos napilapban tegye közzé az ítélet rendelkező részében az érvénytelen kikötések tekintetében megfogalmazott közleményt. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indoklásában a támadott szerződési kikötések tekintetében osztotta a felperes jogi álláspontját. Az ÁSZF 13. pontjával összefüggésben előterjesztett kereseti kérelem kapcsán azonban úgy foglalt állást, hogy erre nézve a felperes perbeli legitimációval nem rendelkezik, mivel nem a kikötés érvénytelenségének, hanem annak megállapítását kérte, hogy az nem válik a szerződés részévé, mivel külön figyelemfelhívó tájékoztatás a szokásostól eltérő szerződési gyakorlatról a késedelmi kamat mértékét illetően nem történik. E jogkövetkezmény tekintetében keresetösségi jogát nem alapozza meg sem az 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.), sem pedig a Ptk..

Az ítélettel szemben, annak részbeni megváltoztatása és a kereseti kérelemnek történő teljes helyt adás érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint az Fgytv. 39. § (1) bekezdése alapján jogosult kérni annak megállapítását is, hogy valamely feltétel nem vált a szerződés részévé. A jogszabályi rendelkezés célja éppen az, hogy az olyan, a fogyasztók széles körét érintő vagy jelentős hátrányt okozó magatartásokkal szemben biztosítsa a közérdekű keresetindítás jogát, amely a Ptk. körén kívül esik. Álláspontjának alátámasztásául más ügyekben első fokon született bírósági döntéseket csatolt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés **alaptalan**.

A felperes által támadott kikötések általános szerződési feltételeknek minősülnek a Ptk. 205/A § (1) bekezdése szerint, azokat az alperesi társaság egyoldalúan, szerződéses partnereinek közreműködése nélkül, előre meghatározta.

Az általános szerződési feltételek alkalmazása a gazdasági életben egyfelől nélkülözhetetlen és hasznos, meggyorsítja a szerződéskötési folyamatot, ezzel elősegíti a gazdasági élet élénkülését. Másfelől azonban nyilvánvalóak az alkalmazásával együttjáró veszélyek is, mivel az így létrejövő szerződésekben nem érvényesülnek a klasszikus szerződéskötési mechanizmus garanciái. A fogyasztó többnyire nincs abban a helyzetben, hogy az általános szerződési feltételektől eltérhessen, véleményeltérést közöljön, részt vegyen az erőpozíciók kiegyenlítését szolgáló alkufolyamatban. Választási lehetőség rendszerint annyiban illeti, hogy a szerződést az általános szerződési feltételeknek megfelelő tartalommal vagy megkötí, vagy nem. Így elmarad az érdekek kölcsönös ütköztetése, kiegyensúlyozása, ezáltal fennáll a veszélye annak, hogy a szerződési kikötés kidolgozója, alkalmazója akár indokolatlan egyoldalú előnyt biztosító, tisztességtelen vagy olyan feltételt alkalmazzon, ami ugyan nem tisztességtelen, de a szokásostól eltér.

A lehetséges érdeksérelemhez igazodóan az általános szerződési kikötésekkel szemben a Ptk. kétféle jogvédelmi eszközt biztosít.

Az egyik védelmi eszköz az indokolatlan egyoldalú előnyök miatt tisztességtelen kikötésekre vonatkozik, és megtámadása esetén a kikötés érvénytelenségét vonja maga után (Ptk. 209. § (1) bekezdés, 209/B §).

A másik eszköz a szerződés létrejöttéhez kapcsolódik. Az általános szerződéskötési szabályokhoz képest szigorúbb rendelkezést tartalmaz a Ptk. 205/B § (2) bekezdése, amikor kimondja, hogy külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy valamely, korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Az ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél - a külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően - kifejezetten elfogadta.

A szerződést kötő feleket e védelmi eszközök mindegyike megilleti. A Ptk. ezen felül - a jogvédelem fokozása érdekében, a szerződéskötési mechanizmusban tapasztalható erőeltolódás miatt - feljogosít bizonyos szervezeteket is ún. közérdekű kereset indítására, melyet azonban csak az egyik jogvédelmi eszközre, a tisztességtelen kikötés érvénytelenségének peres eljárásban történő megállapítására korlátoz. A Ptk. 209/B § (1) bekezdése az általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé váló, míg a (2) bekezdése azon általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránti eljárás indítását teszi lehetővé, amelyeket fogyasztókkal történő szerződéskötések céljából határoztak meg és tettek nyilvánosan megismerhetővé akkor is, ha az érintett feltétel még nem került alkalmazásra. A külön jogszabályban meghatározott szervezet azonban csak az adott szerződési kikötés tisztességtelenségének, érvénytelenségének megállapítását kezdeményezheti, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a Ptk. 209. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak. A jogszabály arra nem ad lehetőséget, hogy - nem a szerződés érvénytelenségéhez, hanem annak létrejöttéhez kapcsolódóan - a Ptk. 205/B § (1) és (2) bekezdéseire hivatkozással annak megállapítását kérje, az alkalmazott általános szerződési feltétel nem vált a szerződés részévé. Ez megállapítható a jogszabály szövegéből, egyben a Ptk-n belüli rendszertani elhelyezkedéséből is, hiszen a két jogintézményt a jogszabály elkülönítetten kezeli,

eltérő alcímek alatt szerepelteti, ezért nem lehet úgy értelmezni, hogy a 209/B §-ban rögzített felhatalmazás visszahatna a 205/B §-ra is. Keresetösségi jog ebből következően ilyen tartalmú kereset előterjesztésére a felperest nem illeti.

Az általános szerződési kikötés tisztességtelenségétől, érvénytelenségétől alapvetően eltérő kérdés, hogy a kikötés a konkrét szerződés részévé válik-e. A szokásos

szerződési gyakorlattól lényegesen eltérő általános szerződési kikötés külön figyelemfelhívó tájékoztatás és elfogadás hiányában akkor sem válik a szerződés részévé, ha egyébként nem tisztességtelen.

Anyagi jogi szempontból nem is lehetséges kimondani közérdekű kereset alapján minden, a szokásostól eltérő kikötést alkalmazó általános szerződési feltétel kapcsán, hogy a kikötés nem vált egyetlen szerződés részévé sem. Ezt csak az egyedi szerződéskötések, az ahhoz vezető tárgyalások vizsgálatával lehet eldönteni, így lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy megtörtént-e a külön figyelemfelhívó tájékoztatás, és ennek ismeretében a feltételt a másik fél kifejezetten elfogadta-e. Az a kitétel, hogy a szerződés létrejött-e, illetőleg az adott kikötés a szerződés részévé vált-e, mindig konkrét, egyedi szerződésre vonatkoztatva vizsgálható. A figyelemfelhívás, illetőleg a tájékoztatás ugyanis nem csak magában a szerződésben és írásban történhet meg, hanem akár szóban, a szerződéskötési folyamatban, a tárgyalás során is.

Közérdekű keresettel ezért az általános szerződési kikötés kizárólag annak tisztességtelensége miatt támadható, az azonban absztraktnak nem értékelhető -

fogalmilag nem is lehetséges - hogy az egyébként nem tisztességtelen kikötés az egyedi szerződés részévé vált-e. Előfordulhat olyan eset, amikor - annak ellenére, hogy a szerződés ezt a tényt nem tartalmazza - a megfelelő tájékoztatás megtörténik, ennek alapján a feltételt a szerződő fél kifejezetten elfogadta; ezért általános érvénnyel azt kimondani pusztán a szerződés írásos tartalma alapján, hogy a kikötés nem vált a szerződés részévé, nem lehetséges.

A felperes fellebbezési érvelésével összefüggésben megjegyzi az ítélőtábla, hogy az 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 39. § (1) bekezdése a felperes perindítási jogosultságáról rendelkezik, melynek tartalmát adott körben a Ptk. adja meg, amikor 209/B §-ában a közérdekű kereset indításának lehetőségét behatárolja a tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset előterjesztésére.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelen fellebbezést előterjesztő felperes alanyi illetékmentessége (1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja) folytán a felmerült 27.000,- Ft összegű fellebbezési eljárási illeték az Itv. 4. § (1) bekezdése és a Pp. 78. § (3) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2012. március hó 22. napján

Dr. Kemenes István sk.  
a tanács elnöke

. Kiss Gabriella sk.  
előadó bíró

Dr. Mányoki Zsolt sk.  
táblabíró